

KÖVICS GYÖRGY

Professor emeritus

Debreceni Egyetem

Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi

és Környezetgazdálkodási Kar

Növényvédelmi Intézet

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2294-0648>

A GÖLLNER – DOHY CSALÁD HÁROM GENERÁCIÓJÁNAK SZEREPE A MEZŐGAZDÁK KÉPZÉSÉBEN

A Göllner / Dohy család három generációja járult hozzá a gazdaság-nemzedékek képzéséhez, mindhármán debreceni kötődésűek. Ma már Wikipédia szócikkek is őrzik emléküket:

- (id.) Göllner János (1871-1942) Trianont követően (1920) családjával Kolozsvárról Debrecenbe menekült, ahol a Gazdasági Akadémián a műszaki tanszékot vezette.
- Dohy (szül. Göllner) János (1905-1990) Debrecenben a piaristáknál érettségizett, majd a Debrecen-Pallagi Gazdasági Akadémián 1926-ban szerzett diplomát (fitopatológus).
- ifjabb Dohy János (1934-2002) agrármérnök, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, professzor, állatnemesítési és állattenyésztési kutatások kapcsolódnak munkásságához.

Kulcsszavak: Debreceni Gazdasági Akadémia, Göllner János (id.) mérnök, Dohy (Göllner) János (fitopatológus), Dohy János (agrármérnök) akadémikus, állattenyésztő

THE ROLE OF THE THREE GENERATIONS OF THE GÖLLNER-DOHY FAMILY IN THE TRAINING OF AGRICULTURAL HIGHER EDUCATION. Three generations of the Dohy/Göllner family contributed to the training of hundreds of agricultural engineers, all three of whom had ties to Debrecen, Eastern Hungary. Today, Wikipedia articles also preserve their memory and activities.

- (Senior) János Göllner (1871-1942), a mechanical engineer, fled with his family from Kolozsvár to Debrecen after the Treaty of Trianon (1920), where he headed the technical department of the Agricultural Academy.- János Dohy (earlier Göllner) (1905-1990) learned at the secondary schools from the Piarists in Debrecen, then graduated as an agricultural engineer from the Debrecen-Pallag Academy of Agriculture in 1926 (phytopathologist).
- János Dohy (Junior) (1934-2002) agricultural engineer, university professor, and researcher of animal breeding and husbandry were related to his activity. He was a member of the Hungarian Academy of Sciences (HAS)

Keywords: Debrecen Academy of Agriculture, János Göllner (Senior), mechanical engineer, professor of mechanics; János Dohy (earlier Göllner), phytopathologist; János Dohy, agricultural engineer, professor of animal husbandry, member of HAS

Göllner János (id.)

Göllner János (id.) (Désakna, 1871. január 2. – Budapest, 1942. január 28.)¹ okl. mérnök, gépész-műszaki tanár, a kolozsvári, majd a debrecen-pallagi Gazdasági Akadémián, az 1921-ben működését megkezdő debreceni Orvostudományi karon, később az összevont természettudományi képzésben a fizika tárgy tanára.

Szépírói munkásságát Galambos János néven jegyezte.

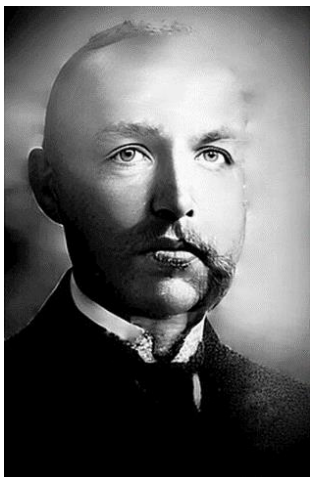
A három-négy, tudósokból álló nemzedéket felölelő Göllner-Dohy család első jeles mezőgazdász generációjának képviselője. Édesapja bányamérnök volt, apja korai halálát követően nagynénje nevelte.

Tanulmányai

A gimnáziumot Nagyszebenben végezte, szépirodalmi vonzalma mellett a műszaki pálya iránti érdeklődése (a geometria is érdekelte) megmutatkozott, melyet Kolbai Károly mezőgazdász édesapja keltett fel benne már középiskolai tanulmányai során.

¹ N.N., Göllner János (mérnök) (Wikipédia, 2025)

[https://hu.wikipedia.org/wiki/G%C3%B6llner_J%C3%A1nos_\(m%C3%A9rn%C3%B6k\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/G%C3%B6llner_J%C3%A1nos_(m%C3%A9rn%C3%B6k))

(Id.) **Göllner János kultúrmérnök** (Forrás: A Szerző saját, retusált fotója Surányi B. 2007. alapján)

A Pesti Királyi József Műegyetem mérnöki karára iratkozott be, majd szerzett okleveles kultúrmérnöki diplomát.

A gimnáziumot Nagyszebenben végezte, szépirodalmi vonzalma mellett a műszaki pálya iránti érdeklődése (a geometria is érdekelte) megmutatkozott, melyet Kolbai Károly mezőgazdász édesapja keltett fel benne már középiskolai tanulmányai során.

Életpályája

Végzését követően (1898) az Esterházy uradalomban, két évig Tatán uradalmi mérnökként dolgozott. Kolozsváron a Gazdasági Akadémia 1900-ban Műszaki Tanszéket szervezett, amelyre Göllner sikerrel pályázott és állami szolgálatba lépett. Kolozsvárott élt, 1920-ig ott dolgozott. A kolozsvári évei alatt a tangazdaság majorjának tervezését végezte, illetve a vetőmagvizsgáló építési munkálatait ellenőrizte. Kolozsvárott meteorológiai állomást is vezetett. ^[1]

A Kis-Szamoson átívelő gyaloghíd (1902) tervezőjének személye ugyan bizonytalan, de egyes állítások szerint Göllner ebben is részt vállalt. ²

1902-ben megnősült, felesége Dobay Olga.³ Gyermeük, az 1905-ben született Göllner János, aki 1944-ben változtatta nevét apai nagyanyja után Dohyra, és Dohy (Göllner) János néven vált növénypatológussá, a növénykórtan tanárává, először Debrecenben, majd 1954-től Magyaróváron, ahol karrierjét azonban az 1956-os forradalom utáni terror törte ketté.

Göllner János a román mellett angol, német és francia nyelven is jól beszélt. Trianon tragédiáját követően a család Debrecenbe költözött.

A Debrecen-Pallagi Gazdasági Akadémián 1920. augusztustól mezőgazdasági gépészetet, földméréstant, rajzot, fizikát, valamint gazdasági építést tanított, ifj. Sporzon Pál (1867–1917)⁴ és Erdei János (1892–1990) mezőgazdász, gépészmérnök⁵ munkatársainak segítségével. Egy 1928. évi rendelet a gazdasági akadémiák számára a Műszaki Tanszékek felállítását kötelezővé tette, ahol építészeti és géptani ismereteket nyújtottak a hallgatóknak, *főként*. Az 1930-as évek elejétől a

² N.N., Hajdú-Bihari Napló, 1985. augusztus 31. 17. évf. 204.sz. cit. SURÁNYI Béla, 2007.

³ BOZZAY Margit, Magyar asszonyok könyve. "Dobay Olga" (Budapest, 1931) 252–253.
<https://mek.oszk.hu/14100/14181/>

⁴ N.N., "Sporzon Pál (tanár, 1867–1917)" (Wikipédia, 2016)
[https://hu.wikipedia.org/wiki/Sporzon_P%C3%A1l_\(tan%C3%A1r,_1867%E2%80%931917\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Sporzon_P%C3%A1l_(tan%C3%A1r,_1867%E2%80%931917))

⁵ KENYERES Ágnes (szerk.), Magyar Életrajzi Lexikon 1000-1990. „Erdi János”
<https://mek.oszk.hu/00300/00355/html/ABC03609/03814.htm>

A Pallagi Gazdasági Akadémia tanulmányi épülete, kb. az 1930-as években (Forrás: Vértesi Ferenc képeslap másolata, <https://debrecenikepeslapok.blogspot.com/2016/03/a-magyar-kiralyi-gazdasagi-akademia.html>)

földmérés- és az éghajlat- tan. Ezen a Műszaki tanszék élén állt géptan oktatását Göllner átadta Erdei Jánosnak. A *mellék tárgyak* sorába tartozott a fizika, a Göllner János csaknem másfél évtizedig.⁶ A *Debrecen-Pallagi Gazdasági Akadémia* megalakulását (1868) követően, a 20. század elején az állami egyetem létesítéséért folyó erőfeszítések Debrecenben is megindultak, rendkívül szerteágazó érdekkülönbségek küzdelmei mellett. Ennek során az vált mértékadóvá, hogy ki mennyit hajlandó áldozni érte (a Tiszántúli Református Egyházkerület, Debrecen városa, illetve az állam költségvállalásai)?! A városi egyetemi bizottság előterjesztése alapján a közgyűlés 1908. március 26-án hozott határozatával kimondta, hogy a város a teljes, négykarú egyetem felállítására átadja a javaslatban megjelölt, vagy más alkalmas területet, a városi közkórházat és a bábaiskolát.⁷ A Debreceni Egyetem jogelődjének, a *Debreceni Magyar Királyi Tisza István Tudományegyetem* központi épületének alapkö-léteteli ünnepségét 1927. június 3-án tartották, és 1932-ben avatták fel. Eredetileg – a *Kolozsvári Egyetem* mintájára – matematikai és természettudományi kart is terveztek, de ez akkor nem valósult meg. Felépítésében kulcsszerepet játszott gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter. A természettudományi tárgyakat általában a bölcsészettudományi kar keretében oktatták, kivételt jelentett a fizika. A Bölcsészettudományi karon belül nem hoztak létre önálló fizikai intézetet, hanem csak az Orvostudományi karon.⁸ A kis létszámú matematika–fizika és kémia–fizika szakos évfolyamok hallgatói a medikusok kurzusaival összevonva hallgatták a fizikát a Pallagi Gazdasági Akadémia Műszaki Tanszékén.⁹

⁶ SURÁNYI Béla, „Irodalomtól a mezőgazdaságig. Göllner János (1871-1942)” in *Ember, művek, események. Tallózás Debrecen agrármúltjában* (Debrecen: Debreceni Egyetem Kiadó, 2007), 75–78..

⁷ MUDRÁK József, „Egyetemalapítási tervek és a Debreceni Tudományegyetem megalakulása” in: *A Debreceni Egyetem története 1912–2012. E-Book*, szerk. OROSZ István és ifj. BARTA János (Debrecen, Debreceni Egyetem Kiadó, DU Press, 2012) 41–55.

⁸ KAPUSZ Nándor és ifj. BARTA János, „V. Az Orvostudományi Kar. A megalakulástól az egyetem szétdarabolásáig (1914–1949/1950)” in: *A Debreceni Egyetem története 1912–2012. E-Book*, szerk. OROSZ István és ifj. BARTA János (Debrecen, Debreceni Egyetem Kiadó, DU Press, 2012) 210.

⁹ SÓLYOM Jenő, (2023): „A két világháború közötti helyzet” in: *Fizika Magyarországon 1945 és 1959 között. A fizikai kutatás és egyetemi oktatás újjászervezése. 2023.* https://interkonyv.hu/konyvek/solyom_jeno_fizika-magyarorszagon-1945-es-1959-kozott/

Göllner, mint műszaki szakember az ismeretek terjesztésében is szerepet játszott: a *Debreceni Szemlében* (1927-1944)¹⁰ Önálló rovatot vezet „Pipaszónál” címmel. Ebben a rovatban ütköztette a haladó és a maradi gazdák között fennálló szakmai kérdésekben az állásfoglalásait. Felhívta a figyelmet az őszi szántás, tarlóhántás fontosságára, az istállóépítésre, a trágyatelepek létesítésére, a zöldtrágyázás, takarmánykezelés kérdéseire, az erőgépek szerkezeti ismereteire. 1926-ban Debrecenben rendezték meg az első országos legelő-rétgazdálkodási és takarmánytermesztési kiállítást, ahol népszerű formában irányította a figyelmet a füves területek ápolására, a gyomirtásra, felülvetésre, a fásítás fontosságára, a szakaszos legeltetés előnyeire.

A kormányzó a földművelésügyi miniszter előterjesztésére Göllner János gazdasági akadémiai segédtanárt 1938-ban gazdasági akadémiai rendkívüli tanárrá nevezte ki.¹¹ Göllner János 1938-ban Pestre költözött, és ott hunyt el 1942. január 28-án, életének 72. évében. Hamvai azonban a debreceni Köztemetőben nyugszanak.¹²

Szépirodalmi tevékenysége – **Galambos János** írói álnév alatt – *Vérszerződés* (dráma, 1915); az *Elemér köve* (1941), pompás székely nyelven írt, hosszabb novellája székely népmese tárgyú (Hargitaváralja könyvei XV.¹³); *Jancsi* (kisregény, 1941). Neve ugyan nem volt székely, de lelke, szíve, szeretete, munkája azzá tették. Emellett a szerénység és a lelki finomság ritka mintaképe volt.¹⁴ További szakmai és szépírói bibliográfiai adatai a Wikipédiában találhatók.¹⁵

Dohy (Göllner) János (1905-1990)

Göllner János (ifj.), a későbbi fitopatológus professzor Kolozsváron született 1905. október 19-én. Nevét 1944 tavaszán apai nagyanyja után Dohy-ra változtatta. Felesége Székely Lujza zongoratanár. Gyermekai: János, Mária és Attila. Közülük (ifj.) Dohy János az állattudományi területen végzett kiemelkedő munkát, akadémikusi rangban. Mária kertészmérnök, Attila geodéta lett.¹⁶

A háborút vesztésként befejező Magyarországot részekre szedte a rákényszerített Trianoni Békediktátum. A család Kolozsvárról Debrecenbe költözött. Az édesapa, (id.) Göllner János Debrecen-Pallagon a *Magyar Királyi Gazdasági Akadémián* kapott állást, ahol gépészeti területen a Műszaki Tanszék vezetője lett.

(ifj.) Göllner János középfokú tanulmányait Debrecenben a Piarista Főgimnáziumban folytatta 1920-1923-ban, és ott is érettségizett. Felsőfokú tanulmányait a fiatalabb Göllner János a

¹⁰ KOROMPAI Gáborné, „Ismertetés. Debreceni Szemle 1927-1944” in: Debreceni Szemle (1927-1944) <https://hdl.handle.net/2437/381>

¹¹ N.N., „Földművelésügyi kinevezések: ...Göllner János gazdasági segédtanárt gazdasági akadémiai rendkívüli tanárrá” in: Pesti Napló, 1938-07-12 / 132. szám 10. https://adt.arcanum.com/hu/view/PestiNaplo_1938_07/?pg=243&layout=s

¹² N.N., „Az info@debrecenikoztemeto.hu 2025.03.12-én kelt válasz e-mail levele KÖVICS György részére: a fotója és a térképrajz szerint: A sírhely X tábla 4 Sor 112. sír, 2030.12.31 ig meg is van váltva. A fehér márvány kereszt fejtáblán fekete márványon Göllner János 1871-1943” Ugyanolyan, de különálló sírhely mellette balra: "Göllner Jánosné 1876-1937"

¹³ GALAMBOS János, „Elemér köve.” in: Cs[íkszentgyörgyi] JÓSA János, szerk. „Hargitaváralja” Tudományos, szépirodalmi és társadalmi hetilap. A szegedi Hargitaváralja jelképes székely község hivatalos közlönye (Szeged, 1936. augusztus – 1944. június) cit. HERMANN Gusztáv Mihály, „Székelység – A Székelység. Két lap, két szerkesztő, két világ” (História 2014 6.sz.) 69–74.

¹⁴ N.N., „Göllner János halálára” Hargitaváralja. Az erdélyiek tudományos, szépirodalmi és társadalmi folyóirata (Szeged, Hargitaváralja Jelképes Székely Község kiadása, 1942) https://misc.bibl.u-szeged.hu/46408/1/hargitavaralja_1942_004.pdf

¹⁵ N.N., Göllner János (mérnök) (Wikipédia, 2025) [https://hu.wikipedia.org/wiki/G%C3%B6llner_J%C3%A1nos_\(m%C3%A9rn%C3%B6k\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/G%C3%B6llner_J%C3%A1nos_(m%C3%A9rn%C3%B6k))

¹⁶ KÖVICS György, SZARUKÁN István, DÁVID István, RADÓCZ László és TARCALI Gábor, „A Tiszántúli Növényvédelmi Fórum (TNF) negyed százada (1996 – 2021) és a kilenc Nemzetközi Növényvédelmi Szimpózium a Debreceni Egyetemen (9 International Plant Protection Symposium, IPPS at UD)” in: Növényorvos képzés Debrecenben. TARCALI Gábor, KÖVICS György, RADÓCZ László, szerk. (Debrecen, DE MÉK - Printart-Press Kft., 2021) 128–176. <http://real.mtak.hu/138352/>

Debrecen-Pallagi Magyar Királyi Gazdasági Akadémián 1923-1926 között végezte.¹⁷ Gyakornoki kinevezést 1927-ben kapott a Növénytani Tanszékre. Gyakornoki éveit kihasználva, speciális kurzusokat hallgatott Debrecenben a Tisza István Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán. Ezekben az években vált elkötelezett kutatójává a növénykórtannak. Egyetemi doktori munkáját Soó Rezső irányításával végezte. A nemzetközileg ismert tudósnak ő volt az első doktorandusza. Doktori munkája a „dinnye antraknózisa” témakörben készült. Értekezését 1930-ban megvédte.

Három évet (1929-1932) a Magyaróvári Magyar Királyi Gazdasági Akadémia Növénytani és Állattani Tanszékén, dr. Gróf Béla tanszékvezető mellett töltött.¹⁸

1933-ban Göllner életében ismét debrecen-pallagi időszak következett, 1940-ig. Oktató és kutató munkáját elismerve 1937-ben segédtanárrá, majd 1938-ban rendkívüli tanárrá nevezték ki. Ezzel egy időben 1934-38 időszakban növényegészségügyi körzetvezető helyettes, 1939-40 között pedig körzetvezető volt.

A 2. világháború elején az első és második Bécsi döntés eredményeként az 1920-ban elcsatolt területek egy részét Magyarország visszakapta. Észak-Erdély annektálását követően 1940-ben Göllner Jánost a Kolozsvári Mezőgazdasági Akadémia Növénytan és Növényegészségügyi Tanszékére helyezték tanszékvezetőnek. Ott a Gazdasági Akadémián 1941-ben rendes tanárrá nevezték ki, 1943-ban egyidejűleg az Állattani és Növénytani Tanszék vezetését is rábízta.

1944-ben történt a születési nevének megváltoztatása: apai nagyanyja nevét vette fel és így, Dohy János néven vált a növénykórtan professzorává. Kolozsvárról 1944 őszén a Keszthelyi Gazdasági Akadémiára menekültek, ahol a Növényélettani és Növénykórtani Tanszéken alkalmazták. Főiskolai nyilvános rendkívüli tanárrá 1945-ben nevezték ki.

Dohy János elsőként fogalmazta meg (1945-1946) a *növényorvos képzés indokoltságát, a célkitűzéseket, a feladat- és munkaköröket*, azonban a második háborút követő időszakban ez nem valósulhatott meg, a 25 oldalas dokumentum csak kéziratban maradt fenn.¹⁹

Az agrárképzés háborút követő meggondolatlan átszervezésével az “egyetlen” Agrártudományi Egyetem Mezőgazdaságtudományi Kar Debreceni Osztályának Növénytani Tanszékére került tanszékvezetői beosztásba. Az egyetem vidéki osztályait – érdemi megokolás nélkül – 1949-ben felszámolták. Ekkor Dohy (Göllner) Jánost – vallásos meggyőződése miatt – a Kisvárdai Növénynevelő Telepre helyezték, rendelkezési állományba, majd tudományos kutatónak.

A szakemberigény kielégítése végett 1954-ben újra megnyitották a mezőgazdasági akadémiákat. Ekkor került a Mosonmagyaróvári Mezőgazdasági Akadémia Növénytani és Növényélettani Tanszékére tanszékvezetői beosztásba, amivel egyidejűleg az intézmény igazgatóhelyettesi feladatkörét is ellátta.

1956. október 26-án Dudás István százados, mosonmagyaróvári határőrlaktanya parancsnok a kora reggeli órákban a körlet védelmét a laktanyán kívül alakította ki. A laktanya déli, északi és nyugati oldalán géppuskafészeket telepítettek. A laktanya elé érkező fegyvertelen emberek, akadémiai hallgatók, általános iskolások tanáraikkal, gyerekes kisfamák, vidékiek, a Mezőgépgyár és a MOFÉM gyár munkásai is ott voltak, nemzeti színű zászlókat lengettek, egyesek a Himnusz, mások a Szózatot, a Kossuth-nótát énekelve haladtak, az élen állók követelték a vörös csillag leszedését a laktanyáról, és a néphez való csatlakozásra hívták a bentlévőket. Létszámukat 1000-1200 főre becsülték. A tüntetőkre két vagy három géppuska sorozatot adtak le, amelynek számos halálos, súlyosabb (pl. Kuroli Géza későbbi professzor, akkor 20 éves gazdasz hallgató) és könnyebb áldozata volt. A borzalmas sortűz helyén ma Rieger Tibor szobrász Golgota című szobra

¹⁷ A mai egyetem jogelődje a Magyar Királyi Felsőbb Gazdasági Tanintézet 1868-ban nyílt meg a Debrecenhez tartozó Pallagpusztán. 1906-ban akadémiai rangra emelték, s Magyar Királyi Gazdasági Akadémia néven működött tovább, kezdetben a keszthelyi és óvári akadémiaikkal együtt három, 1942-től négy tanéves gazdasági akadémiaiként. 1945-1949 között a Magyar Agrártudományi Egyetem, Mezőgazdaságtudományi Kar Debreceni Osztálya megnevezéssel folytatta tevékenységét. Majd 1953-ban Debreceni Mezőgazdasági Akadémia néven önálló felsőfokú képzés indult újra.

¹⁸ TENK Antal, SURÁNYI Béla és NEMESSÁLYI Zsolt, „Közös emlékek Debrecen és Magyaróvár agrárfelsőoktatásának nagy tanáregyéniségeiről” *Gerundium*, 11(3-4), 229-243. <https://doi.org/10.29116/gerundium/2020/3-4/12>

¹⁹ Dr. KAJATI István szóbeli közlése.

(1991) áll, ahol még 50 kopjafa emlékezik a hivatalosan több mint 50, a szemtanúk és hozzátartozók szerint 107 halottra. A sortűz helye a Gyász tér nevet viseli.

Dohy János ktatói és szakmai pályafutását az 1956. évi októberi forradalom és szabadságharcot követő koncepciós perek törték derékba. Varga Ernő büntetőperének tárgyalásán, Győrben tanúként hallgatták ki, ennek folyamánként helyben letartóztatták. A tárgyalás során az államügyész először halálbüntetés kiszabását kezdeményezte. Az utolsó szó jogán elmondott megrendítő hatású beszédének is köszönhetően büntetését 10 év szabadságvesztésben határozták meg, amelyből 5 évet (1957. május 28 - 1962. április 3.) letöltött. Rabtársai között több tudós, író és művész volt, közöttük Kosáry Domonkos, Déry Tibor, Darvas Iván.

1962 tavaszán egyéni kegyelemmel szabadult, a börtönének utáni elhelyezkedését Horn Artúr és Barabás Zoltán akadémikusok, valamint Belák Sándor rektor úr is segítették. Dohy Jánost 1963-ban ügyintézői beosztásba sorolták, 1966-ban témafelelős lett a Növényvédelmi Kutató Intézet Keszthelyi Burgonyabogár Laboratóriumában. Ebben a kisé "felszabadult" helyzetben előadásokat tartott, sorra jelentek meg publikációi, tudományos munkássága ismételen kteljesedhetett. Munkaviszonya 1969. december 31-i nyugdíjazásáig tartott. 1957. február 28-án *honoris causa* (tiszteltetbeli) kandidátusi fokozatot kapott, amit 1959-ben az akadémia (MTA) megvont tőle. Az említett akadémikusok közbenjárására 1973-ban visszakapta kandidátusi fokozatát, és így jogaiba visszaállították. Szakmai munkássága kapcsán tagsága volt a Magyar Agrártudományi Egyesületben, az Országos Erdészeti Egyesület Mikológia Szakosztályában, a Magyar Tudományos Akadémia Növényvédelmi Főbizottságában, a Növényvédelmi Kutatóintézet Tudományos Tanácsában. Kuroli Géza (1936-2016) óvári entomológus professzor, egykori diákja adhatta át Dohy Jánosnak, a kiváló pedagógusnak, az elismert szaktekintélynek, a sorscsapásokat is mindvégig türelemmel viselt „Embernek” az Agrártudományi Egyetem Keszthelyi Tanácsa által adományozott „Georgikon Emlékérmét” 1985-ben.

Dohy (Göllner) János fitopatológus 72 éves korában (Forrás: Kövics et al., Növényorvos képzés Debrecenben, 2021, 130. o.

Dohy János professzort élete végén, 1990-ben rehabilitálták és kárpótlással enyhítették elszenvedett sérelmeit. Neki ítéltek oda elsőként a Széchenyi-díjat, amiről tudott, de átvételében betegsége, és a március 6-án bekövetkezett halála már megakadályozta. A díjat nevében fia, ifj. Dohy János későbbi akadémikus vette át. Hamvait az Óvári temetőben helyezték örök nyugalomra.^{20,21}

Dohy János kórtanos professzor rögs életútjáról ugyancsak megemlékeztek az első Nemzetközi Növényvédelmi Szimpózium (1st IPPS = 2. TNF) ülésén,²² illetve születésének 100. évfordulóján az 51. Növényvédelmi Tudományos Napokon, Budapesten is.²³

2015. májusában Prof. Kuroli Géza Óváron az emléktábla elhelyezésekor így beszélt: „Dohy János professzor úr életútjára születésének 110., halálának 25 éves évfordulóján akkor

²⁰ Gyula CZIMBER, „János Dohy (Göllner) 1905-1990” Acta Botanica Hungarica 36 1990/91 1-4.sz. 3–6.

²¹ VINCZEFFY Imre, „Dohy János (1905-1990)” Debreceni Szemle (1993) 6. 1998. 1.sz. 107–114.

²² BOGNÁR Sándor és KOPPÁNYI Tibor, „Debrecen és a magyar növényvédelem kapcsolata” in: *1st International Plant Protection Symposium at DAU – Első Nemzetközi Növényvédelmi Konferencia (2. Tiszántúli Növényvédelmi Fórum). Abstracts – Összefoglalók (Debrecen 1997. augusztus 18-19)* 14–18. <http://real.mtak.hu/11368/1/1233274.pdf>

²³ BOGNÁR Sándor, „Kellenek a példaképek. Emlékezzünk kiváló elődeinkre. 100 éve született: Dohy (ifj. Göllner) János (1905-1990)” in: 51. Növényvédelmi Tudományos Napok 2005. szerk. HORVÁTH József, HALTRICH Attila és Molnár János (Budapest 2005. február 22-23) 22. <https://adoc.pub/nvenyvedelmi-tudomanyos-napok2005.html>

emlékezünk méltósággal, ha emléktáblán örökítjük meg tanári és tudományos teljesítményét, valamint emberi magatartását.”²⁴

Mosonmagyaróváron ma utcanév is őrzi Dohy professzor úr tisztes személyiségét, áldozatát.²⁵

Dohy János növénykórtan professzor
emléktáblát helyeztek el az Óvári Gazdasági
Akadémia falán 2015-ben (Forrás: A Szerző
saját felvétele)

Dohy János (íjf.) (1934-2002)

A Göllner-Dohy család harmadik gazdasz-nemzedékének képviselője Dohy János agrármérnök, állattenyésztő. A hazai állatnemesítési és állattenyésztési kutatások nemzetközileg elismert szaktekintélye.²⁶

Debrecen-Pallagpusztán született, elemi iskoláit már a kolozsvári líceumban (1940–1944) végezte, ahová édesapját, Göllner (1944-től: Dohy) Jánost áthelyezték a második Bécsi Döntés nyomán a visszacsatolt Kolozsvári Gazdasági Akadémiára, ahol a Növényteni és Növényegészségügyi Tanszékének szervezésével és vezetésével bízták meg.

²⁴KUROLI Géza, „Prof. Dr. Dohy János CSc életútja 1905-1990 Emléktábla avató beszéd” 2015.
http://ovarigazdasz.hu/images/hirek/2015/20150530_Dohy_emlektabla-avatas/Kuroli_G_beszed_Dohy_20150530.pdf

²⁵KIMLEI Péter, „Dohy János” (Moson Megyei Életrajzi Lexikon, 2022)
<http://www.hgkmoar.hu/mmel/?o=szc&c=k112>

²⁶N.N., „Dohy János (agrármérnök)
[https://hu.wikipedia.org/wiki/Dohy_J%C3%A1nos_\(agr%C3%A1rm%C3%A9rn%C3%B6k\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Dohy_J%C3%A1nos_(agr%C3%A1rm%C3%A9rn%C3%B6k))

Dohy János (ifj.) állattenyésztő (Forrás: Horn P. Megemlékezés. Dohy János (1934-2002). Magyar Tudomány, 2003/2. 270-273. o.)

A család élethelyzetének mozgalmasságát követve az ifjabb Dohy János középiskolai tanulmányait a keszthelyi premontrai, a debreceni piarista és a kisvárdai Bessenyei György Gimnáziumban (1944–1952) végezte. Mindenütt kiváló pedagógusok, szuggesztív egyéniségű, a magyar nemzet iránt elkötelezett tanárok oktatták és nevelték, akiknek nagy része volt abban, hogy tanulmányi eredményei alapján 1952-ben – felvételi nélkül – csupán „elbeszélgetés” után vették fel a budapesti Agrártudományi Egyetem Állattenyésztési Karára, majd a kar Gödöllőre helyezése után ott fejezte be 1957-ben a felsőfokú tanulmányait. Az Agrártudományi Egyetem Állattenyésztési Karára, majd a kar Gödöllőre helyezése után ott fejezte be 1957-ben a felsőfokú tanulmányait.²⁷ Horn Artúr (1911-2003) professzor mellett az állattenyésztési tanszéken tudományos diákköri munkát végzett, és készítette el diplomadolgozatát is. Kutatási eredményei alapján diplomamunkájának megvédése (1957. április 1.) után Horn Artúr tudományos gyakornoknak hívta meg tanszékére.

Még abban az évben az Állattenyésztési Kutatóintézetbe került, ahol aktív részese volt a tejelő magyar barna és a tejelő magyar tarka szarvasmarhafajták

kialakításának. Egyetemi doktori értekezését 1963-ban védte meg „*A tehén néhány értékmérő tulajdonságának számszerű kifejezése és vizsgálata a magyar tarka fajtában*” címmel. Ez évtől munkásságát a budapesti Állatorvostudományi Egyetemen folytatta, ahol Horn Artúr tanszékén dolgozott egyetemi adjunktusként, majd docensként. Tíz év aktív oktató- és kutatómunka eredményeképpen 1968-ban a mezőgazdaság-tudomány kandidátusa fokozatot szerzte meg.

1974-től a herceghalmi Állattenyésztési Kutatóintézet tudományos főigazgató-helyettesének nevezték ki.

1976-tól a Kaposvári Mezőgazdasági Főiskola tudományos főigazgató-helyettesi megbízását nyerte el. 1976-ban öt hónapos tanulmányúton is járt az USA-ban. Horn Artúr professzor nyugállományba vonulásakor, 1980-ban ő vette át a budapesti Állatorvostudományi Egyetem állattenyésztési tanszékének vezetését. A szarvasmarha nemesítésében és tenyésztésében kifejtett tudományos munkássága alapján 1984-ben megszerezte a mezőgazdaság-tudomány doktora fokozatot.

A Gödöllői Agrártudományi Egyetem állattenyésztési tanszékét 1986-tól vezette, s 1990-re intézetté fejlesztette. Egy ciklusban (1987–1990) tudományos és nemzetközi rektorhelyettese volt az agrártudományi egyetemnek, majd dékánként a doktori képzés irányítója lett. 1995 és 1999 között az alkalmazott állatgenetikai és -nemesítési tanszék vezetője volt. Az aktív egyetemi tevékenységtől 2000-ben visszavonult, de a doktori képzésnek ezt követően is aktív részese maradt, és irányította az általa szervezett állatnemesítési kutatócsoportot, amely számos fiatal kutatónak adott lehetőséget tudományos munkásságának folytatására.

Tudományos tevékenységének elismeréseképpen 1993-ban az MTA levelező, majd 1998-ban rendes tagjává választotta.

²⁷ HORN Péter, „Megemlékezés: Dohy János” Magyar Tudomány 2003, 2.sz. 270–273. <https://real-j.mtak.hu/1885/2/2003-02.pdf>

1996-ban részt vett az édesapja tiszteletére „*in memoriam* Dohy (Göllner) János ülés és Növényvédelmi Szakmai Nap” eseményein, ahol kortársai, tisztelő barátai megemlékeztek²⁸ az oktatói pályájától elszakított, jeles kórtanos, (id.) Dohy János professzorról, édesapjáról.²⁹

Akadémikus társainak bizalmát élvezve 1999. júniusától az MTA Agrártudományok Osztályának elnökhelyettese, majd elnöke volt.

Számos szakmai és tudományos díj közül meg kell említenünk a Horn Péter akadémikussal megosztva elnyert Széchenyi-díjat (az első ilyen rangos, állami elismerést 1990-ben édesapja, Dohy /Göllner/ János kapta meg), a Debreceni Agrárfelsőoktatásért Emlékérmét (2002). *Honoris causa* doktori címet adományozott számára a Pannon Agrártudományi Egyetem (1994), a Debreceni Agrártudományi Egyetem (1997), a Nyugat-Magyarországi Egyetem (2001) és a Kaposvári Egyetem (2001).

Külföldi elismerései közül kiemelendő tiszteleti tagsága a Német Állattenyésztők Társaságában (Ehrenmitglied der Deutschen Gesellschaft für Züchtungskunde, 1997). Az Állattenyésztők Európai Szövetségének hat éven át (1982–1988) volt választott elnökségi tagja, az itt végzett munkájáért és a Magyarországon megrendezett három (1970, 1986, 2001) nemzetközi konferenciáért az állattenyésztők a Kiváló Szolgálatért Érdeméremmel tisztelték meg (Distinguished Service Award, Európai Állattenyésztők Szövetsége, 1999)³⁰. A Firenzei Akadémián (Accademia dei Georgofili, Firenze 2001) levelező tagsággal tüntették ki.

A hazai tudományos lapok közül az Acta Agronomica Hungarica, a Hungarian Agricultural Research, az Állattenyésztés és Takarmányozás, valamint a Tejgazdaság szerkesztőbizottságának, a nemzetközi lapok közül, pedig a Livestock Production Science, az Egyptian Journal of Animal Science és az Animal Science Papers and Reports of Polish Academy of Sciences-nek volt tanácsadó testületi tagja.³¹

Az MTA emléküléssel búcsúzott 2002. december 10-én Dohy János akadémikustól. Hamvasztás utáni búcsúztatására – kívánsága szerint – legszűkebb családja körében került sor. Hamvait családja őrzi.

²⁸ Lásd még a Gerundium ugyanezen lapszámában: KÖVICS György és TARCALI Gábor: *30 ÉVES A TISZÁNTÚLI NÖVÉNYVÉDELMI FÓRUM* írását. Kövics, G., & Tarcali, G. (2025). 30 ÉVES A TISZÁNTÚLI NÖVÉNYVÉDELMI FÓRUM. *Gerundium*, 16(3-4), 213-226. <https://doi.org/10.29116/gerundium/2025/3-4/14>

²⁹ KÖVICS György, szerk., Emlékezés és Növényvédelmi Szakmai Nap (1. Tiszántúli Növényvédelmi Fórum): Összefoglalók (Debrecen 1996. augusztus 19.) 1–51.

https://mek.unideb.hu/sites/default/files/upload_documents/abstracts_1996.pdf

³⁰ GUNDEL János, Dohy János (1934–2002) A Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományok Osztályának 2002. évi tájékoztatója. (Budapest: MTA, 2003) 114–117.

³¹ FEHÉR György, Biographia. Elhunyt tanáraink és előadók életrajza 1787-2007: Dohy János (Budapest: SZIE Állatorvostudományi Egyetem, 2007) 83–86.

<https://huveta.hu/bitstream/handle/10832/617/DohyJanos.pdf?sequence=1>